

С.П.СУДАРКІНА, канд.екон.наук., доцент, НТУ «ХП»
О.М.КІТЧЕНКО, асистент, НТУ «ХП»

**ДО ПИТАННЯ ВИБОРУ ОПТИМАЛЬНОГО РІВНЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ
ПРИ РОЗРОБЦІ І РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТІВ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ**

Розглядаються питання пов'язані з вибором найбільш прийняттого для підприємства рівня централізації/децентралізації енергопостачання. При виборі того чи іншого рівня, значний вплив мають різноманітні фактори. Пропонується для вирішення цієї задачі виробити критерії оцінки різних варіантів, оцінити фактори впливу і запропонувати методику визначення спільного оцінного показника.

Рассматриваются вопросы, связанные с выбором наиболее приемлемого для предприятия уровня централизации/децентрализации энергоснабжения. При выборе того или иного уровня, значительное влияние имеют разнообразные факторы. Предлагается для решения этой задачи выработать критерии оценки различных вариантов, оценить факторы влияния и предложить методику определения общего оценочного показателя.

Questions connected with a choice of most comprehensible for the enterprise level of power supply centralisation/decentralisation are considered. On a choosing of some level, various factors make considerable influence. It is offered for solution of this problem to develop criterions of an estimation of various variants, to estimate factors of influence and to offer a technique of definition of the general estimate indicator.

Ефективність управління в будь-якій області людської діяльності нерозривно пов'язана з визначенням оптимального рівня централізації/децентралізації для даної системи. Тут багато що визначається рівнем розвитку самої системи, що керується, її виробничою і управлінською структурою, історичними умовами, розвитком і взаємодією з навколишнім середовищем, кваліфікацією управлінських кадрів і багатьма іншими чинниками.

Якщо розглядати промислове виробництво як таке, то можна зробити висновки про те, що в різні історичні періоди ступінь централізації управління був різним, і це було пов'язано як із змінами самих виробництв, так і основними політичними і економічними умовами в кожен конкретний проміжок часу.

В енергетиці ці питання набувають особливого значення, оскільки відбуваються серйозні зміни як в структурі споживання енергоресурсів, так і в якості основних фондів енергетики і фінансових можливостях об'єктів господарювання. Проблема посилюється необхідністю негайно вирішувати питання оновлення фондів при обмеженості ресурсів.

Окрім суто політичних чинників, існують міркування економічної доцільності при вирішенні такого роду проблем. На наш погляд саме з цих позицій і потрібно підходити до вирішення таких питань.

Базові міркування в цьому випадку наступні.

Для забезпечення крупних промислових підприємств, міст, комплексів доцільно зберігати високий рівень централізації енерго- і теплопостачання. Річ у тому, що за інших рівних умов при високому завантаженні енергетичних потужностей собівартість одиниці продукції знижується за рахунок зниження питомої ваги постійних витрат з розрахунку на одиницю продукції. Крім того, великі об'єми споживання і виробництва енергоресурсів дозволяють застосувати дорогі і ефективні технічні і технологічні рішення.

Відносно дрібніших споживачів із змінним графіком навантаження, за наявності безлічі високотехнологічних рішень і відповідних зразків техніки доцільно понизити рівень централізації виробництва енергії і тепла. Такий підхід

дасть можливість самому споживачеві регулювати рівень і графік споживання, понизити витрати на електричні і теплові мережі, пристрої контролю, управління та ін.

Іншими словами, в даному випадку ми маємо справу з типовим оптимізаційним завданням, для вирішення якого необхідно виробити критерії оцінки варіантів, що відрізняються рівнем централізації; оцінити чинники впливу, класифікувати їх, встановити значущість в загальній системі і виробити методику визначення загального оцінного показника. Це дозволить з достатнім ступенем обґрунтованості, на основі наукового підходу і аналізу вибрати адекватне рішення у кожному конкретному випадку.